

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

6. Sententiæ nostræ veritas Augustini testimoniis illis etiam, quæ magis
aduersarij videbantur aperte illustratur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

& perduratura de contingenti sub quavis hypothefi, quam Caramuel statuit, sub aliquod motuum fuit, ac non à causa aliqua determinata necessario, & infallibiliter ad illam, siue creata, siue increata, ut ipse statuit concl. 2. & 3. ergo fuit futura conditionate sub conditione, & hypothefi motui illius: à qua ergo causa absoluta determinata, & determinante illam sub eius motui conditione determinatam suam conditionatam futuritionem, & statum illum accepit? An ab alia voluntate efficaci reflexa absoluta ex parte actus, & conditionata ex parte obiecti, si motuum illud occurreret. Atqui & hæc rursus ex aliquo motuo fuit concepta, ac proinde statum, & futuritionem conditionatam sub eius motui hypothefi habuit, de qua redintegratur quæstio; quamnam absolutam, & determinatam causam determinatam suæ futuritionis, & status conditionari habuerit? Quod si ad aliam reflexiorem voluntatem absolutam subiectivè & obiectivè recurrat, de hac quæstio redibit, percurrendusque tibi erit implicatorius causalium, quæstionum, & responsonum processus, quem ambulando, nedum regrediendo, & transmeare stulti, & impossibilis laboris est: quare lassus tandem aliquas voluntates creatas à te assignatas pro eventibus contingentibus conditionatis revelatis, invenies quarum conditionatum statum tuâ hac doctrina componerebas, pro quarum conditionato statu determinato statuendo causam absolutam determinatam assignare, invenire non possis. Accedit, quod in conditionatis pluribus eorum, qui nunquam fuerunt, neque erunt, voluntates eorum absolutæ, & efficaces à Caramuele assignatæ locum non habent, ut patet; neque vlla alia causa absoluta, ac determinans statum illum excogitabilis est: & tamen cognita eorum contingentia, conditionata futura à Deo Theologorum, & Patrum sententia est: quidcirco aliquos non esse à Deo conditos: quia cogniti à Deo fuisse peccaturi, si crearentur, merito supponunt. Potuisse autem eos post præscita eorum conditionata peccata, si crearentur, non creare: ac proinde peccatorum conditionatam futuritionem determinatam absolutam eorum efficacem voluntatem vllam minime supposuisse, à qua determinaretur, & penderet: docent Patres omnes illam quæstionem proponentes: *Cur Deus Angelos, & hominem, quos peccaturos præsciebat, si crearentur, nihilominus creaverit?* Cum ad eos non creandos in futuris conditionate eorum peccatis plus satis motui habuerit: nec parum pie suæ operæ impendunt in motuo diuino creandi illos, quod vitandis, si non crearentur absolutis peccatis prævaleret.

7. Sed ad locorum Scripturæ interpretationes Caramuelis ventamus, pro quibus nil in textu fundamenti, vel adumbrati, est, nihilque in eis, nisi temerariam diuinationem, & solutam per somnium phantasiâ reperies: Nam illud Sap. 4. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius*, de infantibus ante usum rationis baptizatis decedentibus, in quibus voluntas nulla fuit, intelligitur ab Augustino. Sed neque in raptis adolescentibus iustus illa Caramuelis voluntas absoluta habet locum: cum à voluntate efficaci vitæ illorum provenire non possit peccatum, nec præviderit pro die mortis, in quo non erant, neque vllam eorum voluntatem: quare solum prævideri poterunt peccaturi, si tunc viverent, à voluntate alia non absoluta, sed conditionata, si perdurassent, ac diutius viverent: ac proinde exemplum illud de eo, qui Compluti canavit sine peccato ex voluntate concepta pridie, & perdurante, nihil præstat ad vim loci huius eludendam. Sed nec si perierat iustus posttridie ex voluntate pridie sine peccato à simili inaduerentia concepta infallibiliter inferretur peccatum posttridie illorum: quia, ut durans præscit non aliter peccatum posttridie cauere poterat, nisi quatenus sui durationem posttridie inferret: eam autem non inferret, nisi cum simili inaduerentia, cum qua non cauaret peccatum secundo die, sicut nec causavit primo. Voluntas enim ex inaduerentia peccati merè concepta, sicut, si tunc notitia peccati adesset, non conciperetur, ita ea adueniente secundo die, cessabit: quod si adeo pertinax per fas, nefasque agendi concepta fuerit, ut adueniente adhuc postea aduerentia peccati, non cesset (ut opus est ad inferendam infallibiliter sui persistentiam die postero cum aduerentia peccati) virtualis, & æquivalens, ac interpretativa peccandi voluntas, primo

etiam die foret, atque etiam si tunc adesset peccati notitia conciperetur: quare non iustus, ut supponitur tunc, sed peccatoris: quemadmodum de promissione illa obstinata Herodis dandi saltatrici agnate quiddam petiisset, et si nihil tunc de Ioannis nece cogitaret, temerariam illam, & sacrilegum homicidium eam reputant Patres communitè Augustinus ser. 16. & alij. Ad hæc: peccatum, cuius virandi gratia correptus iustus etiam adultus est, potuit esse voluntas aliqua prima prava, nec ab alia reflexa imperata, cuius respectu doctrina, & exemplum Caramuelis obviat.

8. Hinc pater temeritas interpretationis de conditionata peruerfione Hebræorum ad idololatriam; si ad mulieres alienigenas ingrederentur: est enim voluntate illa efficaci concedendi mulieribus illis quiddam primo peterent, idololatriæ petitio, & concessio non clauderetur expressè, al. ut audita petitione, non cessaret, ac proinde esset connexa infallibiliter cum idololatria sub hypothefi ingressus ad illas, oporteret, ut eius efficaciam, & obfirmationis esset, ut perfas, nefasque primam, petitionem, cuiusvis conditionis esset, concedi ab ipsis statueret: quare per summam iniuriam, & temeritatem Hebræos omnes tunc temporis Deo obsequentes, non idololatriæ; sed omnium seculorum ea voluntate, & interpretatione sistit eos: ut de Herodis voluntate dicebamus. Imò, cum ex sacro oraculo mulieres ab ipsis idololatriam petitas, si ad eas ingrederentur (id enim significat illud: *Certissime auertent corda vestra*) ipsis constaret, si adhuc in ea voluntate persistenter subiectivè absoluta, obiectivè conditionata, ut ex ea conditionata eorum idololatriæ futuritio determinata, iuxta Caramuelis doctrinam, confisteret, non virtuali modo, æquivalentem, implicitam, seu interpretativam cunctis Hebræis voluntatem; sed formalem, & expressam cunctis Hebræis affigit. Illa vero interpretatio ad locum traditionis David à Zeilitis, si apud eos maneret, impugnata ex dictis est: est enim ibi maneret multis de causis, & motibus, ac circumstantiis poterant Zeilitæ à semel concepta primo voluntate postea absterere, & quidem cum abcedente David, ac non adueniente Saul, nihil iam de illo tradendo Zeilitæ curarint, cogitarent, illius primæ voluntatis cessatio sub hypothefi abiectionis David, conditionate etiam fuit determinate futura. Item primo conceptæ voluntatis tradendi illum, si ibi maneret, perduratio per conditionatam manere eius abiectionem: cum tamen neutrius huius conditionati futuri causæ absoluta determinans eorum determinatam futuritionem conditionatam assignetur, ac nisi chimerica possit assignari. Denique obedientiæ Babylonum Ezechielis prædicationi, & penitentia Tyrionum ob signa à Christo apud Iudæos facta, si apud illos fierent, interpretatio in meliorem illorum dispositionem supra ab aliis allegatam, & à nobis impugnatam certam. 4. n. 4. recidit.

CERTAMEN VI.

*Sententia nostra veritas Augustini te-
simonis illis etiam, que magis ad-
uersari videbantur, aperte illustra-
tur.*

1. **P**rimus ex Partibus producendus pro nostra Sententia Augustinus merito fuerit: ut pateat, quam im- merito à primis Recentium Dominicorum contingentium conditionatorum secundum se Scientiam negantium affirmanti nostre sententiæ clamabatur aduersus. Vidi- mus hæcenus aperta eius pro nobis testimonia ex cap. 14. de prædest. Sanctor. certam. 3. num. 7. ex cap. 9. de bono persever. & ex cap. 95. Enchiridij certam. 4. num. 2. per- que multo in eandem eius sententiam videbimus, d. se- quenti quæst. 1. & 2. ea tamen adducenda hic sunt, qui- bus nobis à Dominicis illis putatur aduersus, à nostris vero nihil fauens: igitur 9. cap. de bono persever. condi- tionata illa merita, & demerita semipelagiana sic refutatur.

Cum enim non dicatur ipsum Evangelium cum tanto la-
lore, passionibusque sanctorum frustra esse prædicatum,
vel ad huc etiam frustra prædicari, si iudicari poterant
homines, etiam non audito Evangelio, secundum contem-
plationem, vel obedientiam, quam prædicti Deus eos ha-
bituros fuisse, si audissent? Rursus ibi, & cap. 9. de
prædest. Sanctorum ex alio suo testimonio hæc recitat:
Dixi, quod in his temporibus, & his locis, quibus Evan-
gelium eius non est prædicatum, tales omnes in eius præ-
dicatione futuros esse, præsciebat, quales multi in eius
corporali præsentia fuerunt, qui in eum, nec suscitatis
ab eis mortuis, credere voluerunt. Hæc item: Quid mi-
rum, si tam infidelibus plenum orbem terrarum Christus
prioribus sæculis novit, ut eis prædicari merito nolleret,
quos nec verbis, nec miraculis suis credituros esse præ-
sciebat. Præscientia autem incredulitatis gentium præ-
scientia Christi Evangelij prædicationi, & signis eorum,
quibus ipse, prædictio, & signa absolute desuere, con-
ditionata solum esse potuit, non absoluta. Item eius in-
fidelitatis scientia motum Deum facit Augustinus, ut
Christi præsentiam Evangelij prædicationem, & signa
gentibus denegaret, à quorum absoluta positione absoluta
eorum infidelitas, atque ipsius incredulitas essentialiter
pendebat: ergo præscientia incredulitatis, quæ absolu-
ta eorum omnium gentibus pifcis denegationem præ-
dicationis natura antecessit, absolute incredulitatis gen-
tium non fuit: ne secundum esse absolutum ea infidelitas
prior esset natura, ac seipsa posterior: fuit ergo scientia,
quam his locis admittit, & allicit Augustinus in Deo in-
fidelitatis solummodo conditionata, si gentibus illis
Christi præsentia, Evangelij prædictio, & signa tunc
adessent: quare scientia conditionatorum secundum se,
sive conditionata, quam aditruimus.

1. Locus autem, quem Augustinus utroque illo cap.
memorat, est ex libro suo, siue epistola. 42. de tempore
christianæ religionis, contra Porphyrium, ut constat ex
cap. illo 9. de prædest. sanctor. in eius libris, quæ. 2. Cum
enim penitus apostata quæstiones sex, quas Paganorum
vocat Augustinus, obiecit. Secunda erat: male com-
posita necessitate aduentus Christi, evangelicæ prædica-
tionis, & religionis ad salutem consequendam, cum eo-
rum per tot sæcula toti orbi, & per multo plura tot na-
tionibus irrationabili subinde dilacione. Redarguit ta-
men difficultatem Augustinus: quia male etiam compo-
nuntur necessitas religionis gentilis Apollinis, &c. cum
eius proinde irrationabili dilacione, & necessitas insti-
tutionum Pythagoræ ad pie, beateque vivendum à Por-
phyrio asserta, cum eorum per tot etiam sæcula, quibus,
necdum innovare, irrationabili dilacione: communi igitur
difficultati Christianis, & Paganis, sic pro his respon-
det: Si tanta potestas fuisset Pythagoræ, ut ubi vel-
let, & quando vellet, sua dogmata prædicaret: si ha-
beret etiam cum ea potestate suorum rerum præscientiam:
fore, ut nunquam, & nunquam appareret, nisi ubi, &
quando sibi homines credituros esse prænoceret. Cuius
respondens, utpote aptissimi, acceptatione à Paganis sup-
posita, ita simili difficultati pro Christianis respondet:
Quid respondebunt si (excepta illa altitudine, sapientia,
& scientia Dei, ubi fortassis aliud divinum consilium lon-
ge secretius latet sine præiudicio aliarum fortè causarum,
quæ à prudentibus inuestigari queunt) hoc solum brevi-
tatis causa in huius quæstione inuestigatione dicamus?
Tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos
prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi scie-
bat esse, qui in eum fuerant credituri. Scientia autem
tam crediturorum, quibus apparuit, & prædicari Evan-
gelium voluit, quam incredulorum, quibus verumque
vultu exhiberi, non absolute incredulitatis horum, nec
que credulitatis aliorum fuisse: sed conditionatam eis
verbis ab Augustino assertam evidens est: tum quia in-
credulitas absoluta essentialiter pendere debuit ex præ-
scientia Christi, & prædicatione, quibus resistendum erat
absolutis: cum tamen absolute fuerint illis denegata: tum
etiam: quia scientia tam credulitatis, quam incredulita-
tis ab Augustino hic asserta præcessit decreto conceden-
di illis suam præsentiam, & prædicationem absolutam, &
aliis cum absolute denegandi: cum tamen absoluta cre-
dulus, vel incredulus (ac subinde alterutrius absoluta

scientia) alterutrius decretam, & absolutam existentiam
necessario supponat, & sequatur.

3. Huic mihi apertissimo Augustini pro nostra senten-
tia testimonio, nemo ex nostris fidei: retractatum utro-
que cap. 9. de bono perseuer. & de prædest. sanctor. suspi-
cantur ipsi, & adversarij clamant adhibito S. Thomæ sus-
fragio: & Annatus noster scientia ibi ab Augustino asser-
ta retractationem eis capitibus contineri ratus, eam non
quidam conditionatam toties constanter, semper, & ubi-
que ab Augustino scientiam assertam, sed absolutam
fuisse contendit d. 3. contra Theologum curus Carmeli-
tani discalceati Salmanticensis; Ait enim: Augustinum
non tam ex propria sententia, sed ex præsumpta Paga-
norum approbatione solutionis, quam difficultati commu-
ni pro eis dedit de scientia absoluta loquutum, & ad ho-
minem quasi pro Christianis ex ea scientia absoluta res-
pondisse: ita enim solummodo locutum fuisse, non qui-
dem ex sententia propria verba illa, quibus eam doctri-
nam retractasse videtur cap. 9. de prædest. sanctor. sub
fin. satis producit: *Cernitisne me sine præiudicio laticen-
tis concilij Dei, & aliarum causarum, hoc de præscientia
Christi dicere voluisse, quod convincenda Paganorum in-
fidelitatis, qui hanc obiecerant quæstionem, sufficere vi-
deretur.* Cæterum, cum pro Paganis, quod pro eis dici
aptissime poterat, Christianis respondisset, & quod pro-
inde ab illis libentissime admittendum esset, postea
admissum ad cogendos, ut simili responsione pro Chri-
stianis adhibenda quiescerent, supponat Annatus: Res-
ponsio autem quæstioni & difficultati communi pro Pa-
ganis de gentium antiquorum (quibus nec Christus, ne-
que Evangelij prædictio absolute adfuerunt) de abso-
luta incredulitate, deque absoluta eius præscientia (ad-
huc ex hypothesi, quod eam præscientiam incredulita-
tis omnium antecessorum hominum Pythagoras ha-
beret,) adeo vecors sit, & in terminis ferè ipsis repugnans,
ut nuper ostendimus: quomodo ea aptissima, ut simili
pro Christianis ad Paganorum silentium responderet ab
acutissimo, & profundissimo Augustino iudicaretur? Quo-
modo insuper acceptandam illam responsionem à subri-
lissimo Philosopho Porphyrio crederet, & acceptatam
supponeret: atque à simili adeo explorato falsæ doctrinæ
& responsionis pro Christianis difficultati eadem audacter
diceret: *Quid respondebunt?* Quasi nec vnde doctrina
solutionis eius possit reici, vel impugnari?

4. Nec satis est: locutum fuisse Augustinum de abso-
luta præscientia infidelitatis absolute, quæ incredulitas
non esset, & repugnancia Evangelij prædicationi, & ad-
ventui Christi absolute suppositis. Etenim adhuc erat sto-
lidior difficultatis solutio: non venisse Christum antiquo-
ribus temporibus, nec tunc, cum venit, nationibus plu-
ribus prædicari Evangelium voluisse: quia infideles ab-
solute erant: potius enim, quia tales erant absolute fu-
turi, & si Christus eis adveniret, vel perveniret ad eos
Evangelij prædictio, futuri essent fideles, eis Christus,
& Evangelij prædictio videbatur merito concedenda, &
immerito, ut Pagani arguebant, denegata. Ac demum
Augustinus statim recitandus, responsionem hanc suam,
locum in Tyriis, & Sidoniis, qui absolute infideles erant,
& tales absolute præsciebantur, non habere face-
tur: quare absoluta infidelitatis præscientia vltimè mi-
nimè fuisse in ea responsione Augustinum constat aperte.
Stet ergo Augustinum ibi, tam in responsione pro Pa-
ganis, quam pro Christianis, præscientia conditionata,
sive credulitatis eorum, quibus prædictio Evangelij
concessa est, sive incredulitatis eorum, quibus fuit abso-
lute denegata sub conditione prædicationis Evangelij fu-
turarum respondisse: sicut ex hypothesi, quod Pytha-
goras præscientiam similem eorum, qui suæ institutioni-
bus crederent, & obedirent, & qui eis repugnarent, si eis
exhiberentur, simili difficultati in Paganos a se retortæ
pro ipsis anteacto responderat: ut inde difficultati simili
à Paganis propositæ facilius satisfaceret.

5. Cæterum nunquam Augustinus utroque illo cap. 9.
eiusmodi responsionem, & scientiam propriissimam Dei
de conditionatis contingentibus sub hypothesi sui adven-
tus evangelicæ prædicationis futuris, quam hic defendi-
mus, retractavit. Nihil enim tale credi potest Augusti-
num fecisse de scientia toties à se constanter asserta. Se-
cunde:

cundo: quia si eam ex eis locis retractasset: retractasset etiam ex innumeris aliis, quibus eam docuerat, quod neque eis capitibus, neque alibi praestitit. Tercio: quia neque verba illa recitata sunt. 4. ex fine capitis 9. de praedest. sanctor. quibus, vel in primis, retractatio putabatur contigeri, quidquam retractationi simile sonant. Sed solum ea solutione sua aliis, siue ex occulto Dei consilio, siue a iude doctae adinuentionis solutionibus aditum occludere minime voluisse: sed ea tunc fuisse vsum, quae quaestioni, & difficultati tunc à Paganis obiectae, dissuendae sufficeret, quo & solidam veritatem doctrinae, & sufficientiam confirmat denuo potius, quam enervat: imo vero supina ignorantia eorum videtur, qui scientia media non vsum in ea responsione Augustinum, vel ea vsum nihilominus recitatis verbis retractasse arbitrantur: cum illis hac immediate subnectens denuo eam scientiam iterato verissimam asserat, & uti apertissimam sola eius simplicis propositione confirmet: *Quid enim, inquit, verius, quam praefisse Christum, qui & quando, & quibus in locis in eum fuerant credituri, & apud eos facta non sint, qui crederent, si viderent: quid respondebimus? nunquid dicturi sumus, quod in libro illo dixi, ubi sex quibusdam quaestionibus Paganorum (sine prauidicio tamen aliarum causarum, quas prudentes possunt inuestigare) respondi?* Recitataque ex parte responsione aptari proposita nunc à se quaestioni, & difficultati his facitur, *Hac certe de Tyro, & Sidone non possumus dicere, & in eis cognoscimus ad eas causas praedestinationis hae diuina iudicia pertinere, sine quarum latentium causarum prauidicio, tunc ita respondere me dixi.* Quibus, dum docet rationem illam responsionis ad quaestionem Paganorum ad nouam hanc suam extendi non posse, duo haec aperte demonstrat. Quod scientia credulitatis, & incredulitatis, ex qua tunc respondit, earum sub conditione solummodo futurarum, non autem futurarum absolute fuerit, ac proinde propriae, & mere conditionatae, non absoluta, si curi, & scientia, ex qua difficultatem hanc proponit conditionata solum, non autem absoluta est. Secundo, dum in utroque casu eam scientiam in Deo esse supponit, non retractat quidem sed eam in Deo esse confirmat. Quod secundum ex ipsa responsionis, seu rationis eius limitatione, ut ad praesentem hanc suam quaestionem extendi nequeat. Iterum confirmat: quia negatam absolute praedestinationem, & signa ait, etiam si sub illis futura praesciretur eorum fides, quae nec absolute fuit, nec praefixi absolute potuit. Confirmat iterum exemplo Tyrionum, in quibus fides quidem conditionata, & penitentia ad signa, & miracula Christi, si eis exhiberentur, praescitae à Deo fuerat: cum tamen, neque signa absolute exhibita sint, neque illis absolute posita fides. Longeque inferius rationi limitationis eius insistent in Tyriris obhormatus adhuc fidei, & penitentiae conditionatarum, si signa denegata fuissent ipsis concessa, futuritatem, & proprie conditionatam de illis scientiam tradit illis verbis: *Sed nunquid possumus dicere etiam Tyriris, & Sidonios, talibus apud se virtutibus factis credere voluisse, aut credituros non fuisse, si fuissent: cum ipse Dominus attestetur.* Quae cum à Deo pro conditionata scientia sint vulgaria, & trieta, miror aliquibus in mentem venire potuisse eam scientiam illo eodem capite ubi haec legunt, fuisse retractatam.

7. Sunt tamen c. 9. de praedest. sanctor. sub finem verba, quae, quasi paraphrasticè, responsionem suam ad Paganorum quaestionem continent, & scientiae conditionatae in responsione ad Paganos assertae, & tamen decreto absolute ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti non iuxta retractationem Augustini Dominici recentibus,

ascio quo pulsu sonant; Annato vero nostro sonant scientia solummodo absolute Dei in ea responsione Augustini vsum. Sunt autem verba haec: *Posset etiam sic dici: tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos praedicari doctrinam suam: quando sciebat, & ubi sciebat esse qui electi fuerant in ipso ante mundi constitutionem.* Huius electionis nomine decretum suum subiecit absolute, & obiective conditionatum quasi ex Augustino adiunt aduersarij; cum tamen electio ante mundi constitutionem absolute omnino etiam ex parte obiecti decretum deuoluat, siue praedestinationem absolutam: indeque Iudeos absolute incredulos, sub aliqua tamen hypothese, quae non adit, crediduros, & Christianos ideo electos ante mundi constitutionem, nonnulli subtilissime dicentes ait August. c. 16. de praedest. sanctor. & c. 14. de bono persequi. Vbi praedestinationem (quam electionem ante mundi constitutionem alias etiam appellat) designat, ab ea exclusos Tyriscos, & Sidonios ait: *etiam hi, quam illi penitentiam actui essent conditionate.* Unde constat contra Dominicos primo: recitato loco, nihil prius subiective absolutis, & obiective conditionatis decretis per voces electionis ante mundi constitutionem contineri. Nec satis est, Augustinum aliquando lib. de praedestinatione Dei, qui post librum de bono persequi, extat, praedestinationem per quous Dei decreto etiam conditionato ex parte obiecti accepisse. Primo enim liber hic, ut Augustino indignus in indiculum certo non Augustinianorum operum reiectus à Lomanensibus in sua operum Augustini impressione fuit, quorum, & suo iudicio Pseudo-Augustiniani à nostro Eminentissimo Bellarmino damnatur: quod cum Ioannes à S. Thoma fateatur pag. 368. cum eo testimonio adeo instanter pro suis decretis ibidem vtiur, quam parum subsidij in Augustino sua illa decreta habeant, satis demonstrat. Secundo: etiam liber Augustini esset, eiusque pro his Dominicanis decretis allegata sententia: cum alibi semper praedestinationem, & electionem ante mundi constitutionem Augustinus pro omnino absolutis decretis vtiurperet: vnde etiam recitatis verbis pro decreto sup absolute ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti electionem ante mundi constitutionem vtiurperat ab Augustino probantur: quidem communiori apud ipsum earum vocum acceptioni standum merito erit: non autem minus apud ipsum frequentius, imo semel tantum apud eum reperitur: ad sonantius, quam Thomae. Annatus noster eis verbis deceptus est cum enim praescientia illa responsionis ad Paganos citatis verbis fuisse illorum, qui electi ante mundi constitutionem fuerant, siue absolute prius praedestinati, Augustinus videatur asserere, absolute fuisse praescientiam docere videtur, non conditionatam: sola quippe absolute operum praescientia praedestinationem, etiam praedestinas absolute operaturus supponit, & sequitur: conditionata vero operum praescientia praedestinationem operaturorum minime sequitur, sed solummodo antecedit.

8. Verum recitata verba responsi ad quaestionem Paganorum periphrasis, seu explicatio non fuit, sed potius aliud responsum ad eandem continentem quaestionem, faciente demum Annato aut. 60. verius: *Atque hinc etiam intelliges, id autem contextu capitis clarescet.* Conficius siquidem de abusu eius responsionis suae à Semipelagianis pro errore mentorum conditionatorum è propriis praedestinatorum viribus ad praedestinationem obtinendam vtiurpere respondet, se absque *latentis concilij Dei & aliarum causarum* tunc, quod satis erat, respondisse: additque: *Sed vtrum praedictum sibi Christo, à seipso habitum esset fidem? An Deo donante sumptum? Id est, vtrum eos tantum praescierit.* Ex propriis operantibus, an praedestinauerit Deus? (de quo cum Semipelagianis alia iam quaestio) *querere, ac dissuadere tunc necessarium non putauit:* & quamvis de praescientia, & praedestinatione absolute sit, alterius responsionis ad aliam Paganorum quaestionem, veritatem, & scientiam conditionatam, cui innotebat, non euacuat: cum quia non fore donum Dei fidem absolutam eorum, quibus ex meritis propriis, & naturae virtute habitis, siue conditionate, siue absolute prauius constans ubique sententia Augustini contra Pelagianos, & eorum reliquos Semipelagianos est asserta.

scientis: *Item gratiam non fore gratiam*: tum quia ab statu absoluto ad conditionatum inenitabilis conſequentia ſit propoſita de operibus in ſtatu abſoluto quæſitione, an vici- bus natura, an ex Dei dono debeant eſſe abſolute futura: æque ſtatu Dei dono, & gratia, ſeu prædeſtinatione, non autem naturæ viribus eſſe abſolute poſſe: nec poſſe in ſtatu conditionato abſque Dei gratiâ, & prædicatione conditionata eſſe diſtinctum implicite, virtualiter, & æqui- valenter eſſe. Unde id ſortim de conditionatis operibus, ex quorum præſcientia Paganis reſpondit, quæſtionem hanc: An ſub hypothefi etiam gratiæ Dei, nec ſolum ſub hypo- theſi ſolius externæ prædicationis & naturalium virium eſſent conditionata futura etiam contra Semipelagianos? Vltimus in terminis proponere, ac diſſuade opus Augu- ſtini non fuit. Unde, ut huic noxæ quæſitioni, & errori occurreret, addit ſtatim verba, quæ præſatos Doctores deciperent: *Proinde quod dixi: tunc voluiſſe hominibus apparere, &c. poſſet etiam ſic dici: Non quidem ideſſe ipſum ſenſu, & ſententiâ invariata; ſed plane additis quæ contra Semipelagianum errorem; & ad denuo ſubortam cum ipſis controverſiam neceſſaria erant, poterantque ex ſtatu operum abſoluto, de quo hic contra Pelagianum errorem agit, ad conditionatum de quo in reſponſione ad quæſtionem Paganorum egetat facile, ab quoque tradu- ti, & immediate adſingit Auguſtinus: Sed quoniam, ſi ita diceretur, leſorem ſacerent intentum ad ea requiren- da, quæ nunc ex admonitione Pelagianorum neceſſe eſt co- pulari, & laborioſius diſſutari, viſum mihi eſt, quod tunc ſatis erat breviter eſſe dicendum, excepta, ut dixi, alteru- trine ſcientiæ Dei, &c. quæ in negotio abſolutæ gratiæ, & prædeſtinationis diuinæ, (de qua cum Pelagio, cuiusque reliquis) intercedunt. Ex quibus liquet oppoſito loco ad controverſiam nonnā prædeſtinatione, & electione viſum quæ conditionatam ſequitur, ex qua ad quæſtionem Pa- ganorum reſpondit Auguſtinus, uſquamque eo loco retra- ctatur: ſed ſuppoſuit, & virtualiter ex gratiâ etiam Dei eum etiam ſtatu ſortiri bona opera conditionata do- cuit: totique illis ipſis capitibus, quibus eam retractaſ- ſe putaret, clariùs, fortiùque confirmavit, & aſſeruit.*

CERTAMEN VII.

Ex aliis Patribus eadem ſententiâ monſtratur.

Plus æquo certamen creſceret, ſi omnia, quæ ex Patribus ſelecta eruditione congeſſit Didacus Ruiz de Montoya d. 65. & 66. recitarem: maxime, cum eorum plura de mediis conditionatæ cognitionis poſtea ſint oportunitas recitanda. Deditus Proſperum præcipuum poſit Auguſtinum diuinæ de contingentiis conditionatæ futuri ſecundum ſe ſumptis ſcientiæ patronum cert. 4. num. 3. debimus nunc Patres alios eidem in materiis diuer- ſis contra omniſcientiam Dei difficultati reſpondentes, & ad puram ſcientiam contingentium conditionatorum ſecundum ſe ſuis reſponſis confirmantes. Ita illam pro- ponit Cyril. Alex. 9. in Ioan. cap. 10. Si omnia ſcire Chri- ſtus creditur, cur Iudam, qui ſuturus proditor erat, ele- git? Cur Simeon elegiſti, quem ſciſcebas gratiam tuam ſuturum? Cur primum hominem de terra formaliſſimum ſciſcebas mandatum tuum non ſeruaturnum? Cur Angelo- rum naturam creſti, cum, ut Deus, prævideris futuram naturam rebellionem? Atque in vno, vel altero vel electis à Deo ex præſcientia euentus, quæ ipſum poſſet reſtatue, ad munus aliquod, vel creatis; eandem Patres alii quæſtionem proponunt: in qua planè futuri euentus ſub creationis, electionisve ipſarum præſcium Deum fa- ciunt, ut ter quareque falſus proxime eſt Cyrillus: ac ſubinde contingentium conditionatorum ſecundum ſe ſumptorum præſcium Deum aperte ſarentur. Secundo: poſſet, vel peccatoſos non creare, vel electione, aut do- ctis ſuis abſolutos non eligere, ſuave gratiâ non donare ſcientiâ abſolute futuri ab illis abſus creationis, electio- nis, & gratiæ eſſe non poſſit: quia abſolute futurus eo- rum abſus illa omnia abſolute exiſtentia, atque abſolute à Deo facta, & donata ſupponit: quare ad ea, vel non faci- endum, vel non donanda abſus eorum abſoluti præſcien- tiâ abſoluta nullam Deo relinqueret electionem, & po- teſtatem: ſicut neque quæſitioni locum. Sed nec ſuiſ- ſcientia ſimplicis intelligentiæ, ſeu poſſibilitatis puræ abſus eorum donorum: Tum, quia, & futurus à Patribus dicitur, quæ vox in ſolum poſſibilia non cadit: Tum, quia, & reliquis à Iuda Apoſtoliſ, & Angelis bonis (de quibus nec quæſtio eſt, neque eſſe poſſet, creationis: electionis, & gratiæ) abſus poſſibilis fuit, talique à Deo præſcius, & antequam eis donarentur, & poſtquam eis fuerunt do- nati: ſiquidem ita illis vi bene ſunt, ut abuti tunc etiam abſolute poſſent: ergo præſcientia Dei de futuro præſa- torum abſus creationis, electionis, & gratiæ ad eam quæ- ſtionem à Patribus ſuppoſita, & altera abſus contingent- tis conditionatæ ſolummodo futuri aperte fuit.

2. Sed hoc ipſum ſolutiones quæſitioni huic à Patribus datæ apertius oftendunt. Cyrilli ſolutio ibidem ſic ha- bet: *Ex iſtis, cateriſque huiusmodi iſud porro ſequitur, ut præcognitionis cauſa, nihil omnino creare debuerit, aut inſenſatam naturam ſolummodo producere: Iguâ ab- ſurda illatione, non ſolum probat præſcientiam condi- tionatam abſus illorum, ſi crearentur, aut electione, & gratia ſua donarentur: præhabita ab eorum creatione, elec- tione, donorumque collatione abſiltere Deum non de- bere: verum & rationalium omnium, quos condidit, con- dere abſolute poſſet, ſimilem conditionatorum euen- tum ſub conditione futurorum ſcientiam Deo addeſſe. Conſone in eandem ſententiâ ſcribit 1. in Genef. col. 3. Quod homo corruptioſi ſubiretur (vtrique ſi crearetur, futura) Creator omnium minime ignorauit: imo verò id certo ſciſcebat, cum creare decreuit. Tertull. 2. aduerſ. Marcion, eidem in Iudæ, & Saulis electionibus difficultati reſpondet: *Deus præſentia indicat, id eſt abſoluta, non futura (conditionatæ) nec condemnat ex præſcientia, quem nouerit talem fore, qui ſibi diſpliceat (ſi eligatur: ſed tanta bonitatis eſt & inſolubilis elementia, ut eligat eum, quem interim bonum cernit, & ſciſce malum futurum (ſi eligatur) dans ei poteſtatem conuerſionis. Anſelm. eidem difficultati in malis Angelis ita ſatisfacit acutè: Propter ornatum ſui operis: ut enim pictor nigrum colorem ſub- ſeruit, ut albus, vel rubens pretioſior ſit: ſic in collatio- ne malorum iuſti clariore ſunt. Auguſtinus eidem diffi- cultati contra demonum, & hominum à Deo creationem oppoſita ſic reſpondet 2. de Genefi contra Manich. 1. 28. præſcium de eorum lapſu, ſi crearentur, crealle nihilomi- nus eos Deum: quia de peccato, nulla bona opera facere poterat, & 11. de ciuit. cap. 17. poſt med. Quoniam Deus, cum diabolum conderet, futura malignitatē eiſ non erat vtrique ignarus: & prævidebat, quæ bona de malo eiſ eſſe ipſe ſaltuſus, cap. 18. int. Neque enim Deus vl- lum non dico Angelorum; ſed vel hominum crearet, quem malum futurum eſſe præſciſſet, niſi pariter noſſet, quibus eum bonorum uſibus commodaret. Nyſſenus Orat. Cathec. cap. 8. præſcientiam lapſus Adam, ſi conderetur longe à med. his faceret: Quod enim à bono homo eſſet auerſen- dus, non ignorauit, qui omnia ſuo deminatuſ continet, ſua præuidendi virtute aqñe intuenſ id, quod deinceps (poſt decreta ſua) futurum, atque id, quod præteritum. Et tamen merito hominem ita præſcium auerſendum, ſi conderetur fuiſſe creatum ſic probat: Quid ergo erat me- lius? An noſtram naturam non omnino ad ortum deducere, quoniam videbat futurum, ut à bono aberraret? An eum aberrariſſet, & morbo laborariſſet reuocare ad gratiam, quam habuit ab initio? Atque hoc extremum melius fuiſſe concludit.**

3. Damascenus aduerſus Manich. circa med. & Chry- ſoſt. hom. de anathemate communi vtrique ſententiâ eadem quæſitioni reſpondet: *Mortuus eſt pro inimicis, pro Tyrannu, pro maleficiis, pro eſoribus, pro cruciſigentibus, atque pro his ipſis, quos tales fore ante conſtitutionem mun- di ſciſcebat: eoſque præſcius formauit vincente præſcientiâ bonitate. Vtrique conditionata ſcientia abſus ſuorum be- neficiorum ab illis conditionatæ futuri, ſi crearentur: nam præſcientia illius abſus futuri poſt abſolutam illorum creationem ab ea Deum retardare non poterat, quam factam ſupponebat: quare nec cum illa certare Dei boni- tas, ut vinceret. Idem Chryſoſt. hom. de Adam, & Eva, col. 2.*